

บทความที่ :
Articles: 3

ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพองค์การใน
ประชาคมอาเซียน

Good Governance and Organizational
Efficiency in ASEAN Community

อาชว์ฤทธิ์ชัย น้อมเนียน¹ สุขุมพงษ์ ชานูนวงศ์*
และบุญวดี มนตรีกุล ณ ออยุธยา*

Archpurich Nomnian, Sukhumpong Channuwong
and Boonwadee Montrikul Na Ayudhaya

¹ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล [Faculty of Social Science & Humanities, Mahidol University]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน และ 3) หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ประชาชนในประเทศอาเซียน 4 ประเทศได้แก่ ประเทศไทย ลาว เวียดนาม และกัมพูชา จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในประชาคมอาเซียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพองค์การ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลมีค่าเป็นบวก ผลการวิเคราะห์หิอทธิพลของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การ พบว่า หลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ($F = 59.321$ และค่า $p = .000$)

คำสำคัญ: ธรรมาภิบาล; องค์การ; ประชาคมอาเซียน

Abstract

The purposes of this research were to study 1) An application of good governance and organizational efficiency in ASEAN Community, 2) A relationship between good governance and organizational efficiency in ASEAN Community, 3) Good governance principles influencing organizational efficiency in ASEAN Community. This is a quantitative research. Research questionnaire is used as a tool to collect data. The research findings showed that the attitudes of respondents about good governance, in total, were at high level. The results of analysis on a relationship between good governance and organizational efficiency showed that the internal correlation between the components of good governance are positive. The correlation between good governance and organizational efficiency was positively related. The results of analysis on the influence of good governance on organizational efficiency showed that good governance principles, in total, had influence on organizational efficiency at .01 and .05 level of significance ($F = 59.321$, $P\text{-value} = .000$).

Keywords: Good Governance; Organization; ASEAN Community

บทนำ

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการสำคัญในการจัดระเบียบองค์การภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดความรู้รัก สามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กร สังคม และประเทศในที่สุด ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์การภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญและนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน ลดการควบคุมเพื่อให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย (เปียกร หวังมหาพร, 2560) ดังนั้น ทุกองค์การจึงสมควรใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาขีดความสามารถ โดยมีการส่งเสริมบทบาทให้เกิดการทำงานที่ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน หรือการไม่นำผลประโยชน์ของสาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว มีการใช้หลักนิติธรรมในการดำเนินงาน หรือสร้างกรอบในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากเกินไป ที่เป็นต้นเหตุของการทำงานที่ล่าช้า มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าเหมาะสม มีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีกฎ กติกาในการบริหารงานการนำหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีหรือการบริหารภาครัฐแนวใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการจัดการและปฏิบัติการในองค์กรนั้นมีจุดประสงค์สำคัญคือการสร้างความพึงพอใจอย่างสูงสุดให้กับประชาชนโดยปัจจัยสำคัญประการแรกที่หน่วยงานภาครัฐต้องคำนึงถึงในการบริหารการจัดการเพื่อสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้กับประชาชนได้แก่การกำหนดนโยบายต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทั้งนี้เนื่องจากการที่สำคัญที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ผลดังกล่าวคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่อาศัย

เพื่อให้ความรู้สึกความเป็นเจ้าของร่วมกันและมีจิตสำนึกสาธารณะที่จะสร้างสรรค์งานพัฒนาต่างๆ ตามลักษณะของปัญหาและความต้องการโดยในปัจจุบันนี้ประชาชนให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมกับภาครัฐมากขึ้นซึ่งนับเป็นโอกาสที่ดีที่จะให้ตัวแทนประชาชนเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารองค์การของรัฐบาลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลก่อให้เกิดความยุติธรรมในองค์กร ดังที่สุชุมพงษ์ ขาญนวงศ์, อาชวีภุริชญ์ น้อมเนียน และบุญวดี มนตรีกุล ณ อยุธยา (2559) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมในองค์กร ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความรัก ความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความผูกพันต่อองค์การของพนักงาน ในองค์กรที่มีธรรมาภิบาลพนักงานจะทำงานด้วยความภักดี มีความภาคภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเคารพ นับถือซึ่งกันและกัน ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และทำงานโดยมุ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นหลัก ซึ่งจะช่วยให้องค์การมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานทั้งในระดับองค์กรและระดับชาติ เป็นที่เชื่อกันว่าหากประเทศไทยนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในองค์การภาครัฐ เอกชน และประชาชนแล้วจะทำให้การบริหารประเทศมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืน เกิดความเป็นธรรมในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (สุชุมพงษ์ ขาญนวงศ์, 2558; นิพนธ์ ทาบุราณ, 2560) แต่การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในองค์การในประชาคมอาเซียนอาจมีปัญหาและอุปสรรคไม่น้อย เนื่องจากหลายประเทศมีวัฒนธรรมระบบอุปถัมภ์ เล่นพรรค เล่นพวก ถือเส้นถือสาย พร้อมทั้งมีกลุ่มผู้มีอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งลักษณะดังกล่าวมานี้ทำให้ไม่สามารถนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำมาซึ่งปัญหาทุจริต คอร์รัปชัน การประพฤติมิชอบ ผลประโยชน์ทับซ้อนในนโยบายของรัฐ การดำเนินการโครงการของรัฐขาดความโปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ ขาดหลักนิติธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย มีการตีความกฎหมายหลายมาตรฐาน การตัดสินใจในการดำเนินการโครงการต่าง ๆ

ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากการขาดการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการบริหารประเทศทั้งสิ้น

ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 10 ประเทศ คือ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ลาว เมียนมาร์ กัมพูชา เวียดนาม ฟิลิปปินส์ บรูไน และอินโดนีเซีย ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศที่ร่วมลงนามครั้งแรก 5 ประเทศคือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ต่อมาประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทยอยเข้าร่วมจนครบ 10 ประเทศ (พรพิมล ปลั่งศรีสกุล และคณะ, 2560) โดยจุดประสงค์หลักของอาเซียนในปฏิญญากรุงเทพฯ ได้ระบุไว้ 7 ประการดังนี้คือ 1. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และการบริหาร 2. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค 3. เสริมสร้างความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค 4. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี 5. ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 6. เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม 7. เสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศภายนอก องค์การความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่น และองค์การระหว่างประเทศ (ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน, ออนไลน์) ในแถลงการณ์อาเซียนได้ระบุวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งองค์การไว้ดังนี้ คือ 1. เพื่อกระตุ้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และพัฒนาการทางวัฒนธรรมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. เพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาคนี้ 3. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ และความช่วยเหลือในเรื่องที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคนิค วิทยาศาสตร์ และการบริหารจัดการ (จุดประสงค์หลักของอาเซียน, ออนไลน์)

อาเซียนจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ก็ด้วยการส่งเสริมให้ทุกองค์การทั้งภาครัฐและภาคเอกชนปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด

เพราะหลักธรรมาภิบาลส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใส ความสามารถในการตรวจสอบการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความประหยัด ก่อให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมั่นคงแก่ภูมิภาคนี้ได้ ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนพยายามนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้กับองค์การของตน อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยเห็นว่ายังขาดการศึกษาวิธีการประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง ทั้งยังไม่มีกรรณายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็ง ของการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานในองค์การ และไม่มี การเสนอแนะแนวทางแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน
3. เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน

ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา คณะผู้วิจัยศึกษาตัวแปรอิสระ คือ หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความประหยัด และตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพองค์การ ประกอบด้วย 1. การบริหารบุคลากร 2. การบริหารงาน 3. การบริหารทรัพยากรวัตถุ

ด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ประชาชนชาวอาเซียน ซึ่งมีจำนวนมากและไม่สามารถประมาณการจำนวนที่แน่นอนได้ เนื่องจาก

ไม่สามารถคาดคะเนสัดส่วนของประชากรได้ จึงกำหนดให้ $p = 0.50$ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550) ได้กลุ่มตัวอย่าง 384 คน เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล คณะผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยการแจกแบบสอบถามไปยังประชาชนชาวอาเซียนใน 4 ประเทศ คือประเทศไทย เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ประเทศละ 100 คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยรวม 1 ปี 6 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558 จนถึงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2560 ระยะเวลาในการแจกแบบสอบถามอยู่ระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม ถึงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2559

วิธีการศึกษา งานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) ประกอบด้วย เอกสารทางวิชาการ ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพองค์การเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาและได้ปรับปรุงตามคำแนะนำแล้วไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี Alpha Coefficient ของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.845 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป และใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงของประเทศประเทศไทย เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา จำนวน 400 คน สามารถเก็บคืนได้ครบ 400 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การแจก

แจกความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน และใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์องค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน

ผลการวิจัย

1. ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 และเป็นเพศชาย จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ส่วนใหญ่ มีอายุ 25-35 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 รองลงมาได้แก่ อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 อายุ 36-45 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.75 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาได้แก่ สถานภาพสมรส จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25 และสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมาได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,000-25,000 บาท จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาได้แก่ มีรายได้ระหว่าง 25,001-35,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 มีรายได้มากกว่า 35,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 และมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.75 ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมาได้แก่มีอายุ

การทำงานระหว่าง 5-15 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 และมีอายุการทำงานมากกว่า 16 ปี ขึ้นไป จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .806) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .777) รองลงมาได้แก่ หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .832) หลักความประหยัด ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .832) หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .802) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = .861) และหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = .813) ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = .804) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพด้านการบริหารบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .828) รองลงมาได้แก่ ประสิทธิภาพด้านการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .825) และ ประสิทธิภาพด้านการบริหารทรัพยากรวัตถุ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .760) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพองค์การ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลมีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .449 ถึง .815 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในที่สูงที่สุดนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างหลักนิติธรรม (LAW) และหลักความโปร่งใส (TRA)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างหลักนิติธรรม (LAW) หลักคุณธรรม (MOR) หลักความโปร่งใส (TRA) หลักการมีส่วนร่วม (PAR) หลักความรับผิดชอบ (ACC) หลักความประหยัด (ECO) และประสิทธิภาพองค์การ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .496 ถึง .789 ซึ่งคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักคุณธรรม (MOR) และประสิทธิภาพองค์การ (OEF) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล
และประสิทธิภาพองค์การ

ตัวแปร	LAW	MOR	TRA	PAR	ACC	ECO	OEF
LAW	1	.778**	.815**	.685**	.658**	.619**	.594**
MOR		1	.775**	.692**	.712**	.605**	.789**
TRA			1	.702**	.677**	.565**	.650**
PAR				1	.588**	.449**	.506**
ACC					1	.631**	.567**
ECO						1	.496**
OEF							1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผลการวิเคราะห์หือทธิพลของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การ ด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นในรูปแบบการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณวิธี Enter พบว่า ตัวแปรองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ($F = 59.321$ และค่า $p = .000$) ตัวแปรองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลทุกตัวแปรส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การ โดยตัวแปรองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การมากที่สุด ได้แก่ หลักคุณธรรม โดยมีค่าคะแนนมาตรฐาน ($Beta = -0.416$, $p < .01$) รองลงมาได้แก่หลักนิติธรรม ($Beta = .385$, $p < .01$) หลักความโปร่งใส ($Beta = .375$, $p < .01$) หลักการมีส่วนร่วม ($Beta = .330$, $p < .05$) หลักความประหยัด ($Beta = .286$, $p < .05$) และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ($Beta = .235$, $p < .05$) ตามลำดับ เมื่อนำมาสร้างสมการถดถอยเชิงเส้นในรูปแบบการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณจะสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพองค์การได้ประมาณร้อยละ 58.30 ($Adjusted R^2 = .583$) ที่เหลือ

อีกร้อยละ 41.70 เป็นผลจากตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์มาเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ประสิทธิภาพองค์การ (OEF) = .416 หลักคุณธรรม (MOR) + .385 หลักนิติธรรม (LAW) + .375 หลักความโปร่งใส (TRA) + .330 หลักการมีส่วนร่วม (PAR) + .286 หลักความประหยัด (ECO) + .235 หลักความรับผิดชอบ (ACC) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2: แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การ

ตัวแปร	ประสิทธิภาพองค์การ				p
	B	SE	β	T	
ค่าคงที่	1.406	.148		8.105**	.000
หลักนิติธรรม (LAW)	.386	.065	.385	1.892**	.000
หลักคุณธรรม (MOR)	.412	.059	.416	3.784**	.000
หลักความโปร่งใส (TRA)	.378	.058	.375	4.615**	.000
หลักการมีส่วนร่วม (PAR)	.343	.046	.330	1.544*	.040
หลักความรับผิดชอบ (ACC)	.229	.058	.235	2.312*	.021
หลักความประหยัด (ECO)	.298	.048	.286	1.685*	.030
$R^2 =$	.584			F =	59.321**
Adjust $R^2 =$	.583	SE =	.475	p =	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า หลักนิติธรรมที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงว่า องค์การในประชาคมอาเซียนให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรม ต้องการให้มีการออกกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับที่เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ต้องการให้บังคับกฎหมายและกฎระเบียบมีความเสมอภาคและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย นอกจากนี้ จะต้องก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนหมู่มาก มิใช่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่คนเฉพาะกลุ่ม หรือบางกลุ่ม ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือว่าไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของอานันท์ ปันยารชุน (2550) ที่ได้กล่าวไว้ว่า หลักนิติธรรมจะต้องมีทั้งเจตนารมณ์ สาระ และการบังคับใช้ที่เป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย เอื้อประโยชน์ต่อคนหมู่มาก มิใช่เพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ต้องเสมอภาค ชัดเจน และคาดการณ์ได้ เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ลำพังเพียงกลไกทางกฎหมายอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จะต้องสนับสนุนให้มีกลไกอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

ส่วนหลักธรรมาภิบาลทางด้านความโปร่งใสพบว่า อยู่ในระดับท้ายสุด แสดงให้เห็นว่า แม้องค์การจะมีหลักนิติธรรมที่ดีก็ตาม แต่การปฏิบัติตามหลักกฎหมายอาจขาดความโปร่งใส ขาดความตรงไปตรงมา ดังนั้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้แต่ละองค์การมีการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดเสมอภาค โดยไม่เลือกปฏิบัติ เพราะองค์การที่มีความโปร่งใสจะสามารถดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงอันดี ก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ และความน่าศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการที่ดี ของบริษัทเครือซีเมนต์ไทย (อ้างถึงใน บุษบง ชัยเจริญวัฒน์และบุญมี ลี 2554) ซึ่งระบุไว้ว่า การบริหารงานจะต้องยึดมั่นในหลักความโปร่งใส เปิดเผย สามารถตรวจสอบได้ ความโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญที่จะดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ความศรัทธาของผู้มีส่วนได้เสีย การบริหารงานให้มีความโปร่งใสจะต้องมีกลไกในการตรวจสอบข้อมูลทั้งปวงด้วยความชัดเจน นอกจากนี้ ความโปร่งใสเป็นเครื่องมือที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับ Amartya Sen (1999) ที่กล่าวไว้ว่า ความโปร่งใสเป็นเครื่องมือ

ทำให้เป้าหมายอื่นๆ บรรลุผลสำเร็จ เช่นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการบริหารงานของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งยังเป็นวิธีการป้องกันคอร์รัปชันที่ดีที่สุด ดังนั้น ความโปร่งใสจึงมีประโยชน์มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร (2549) ที่พบว่า 1) ความโปร่งใสสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศและเพิ่มความน่าเชื่อถือของสภาพเศรษฐกิจ 2) ความโปร่งใสเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบของภาคเศรษฐกิจและภาครัฐ 3) ความโปร่งใสเป็นหัวใจของพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ความโปร่งใสทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) ความโปร่งใสก่อให้เกิดความเชื่อมั่นของประชาชนต่อรัฐบาล

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพองค์การในประชาคมอาเซียน พบว่าประสิทธิภาพด้านการบริหารบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แสดงให้เห็นองค์การให้ความสำคัญกับบุคลากร มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของบุคลากร มีการดูแลสวัสดิการและจ่ายค่าตอบแทนเหมาะสมแก่ความรู้และประสบการณ์ มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่าองค์การยังไม่สามารถทำให้พนักงานจงรักภักดีและอุทิศตนเพื่อทำงานอย่างจริงจัง พนักงานบางส่วนอาจรู้สึกว่าการค่าตอบแทนที่ได้รับอาจไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น จึงไม่ได้คิดที่จะอุทิศตนเพื่อทำงานในองค์การตลอดไป หากมีองค์การหรือบริษัทอื่นที่ให้ค่าตอบแทนสูงกว่าก็พร้อมที่จะละทิ้งงานเดิมเพื่อไปสมัครทำงานใหม่ ประสิทธิภาพด้านการบริหารงาน พบว่า มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ อย่างไรก็ตาม องค์การยังขาดการทำงานที่ตรงต่อเวลาและมุ่งผลสัมฤทธิ์ ส่วนประสิทธิภาพด้านการบริหารทรัพยากรวัตถุ พบว่า มีการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์เป็นอย่างดี มีการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัดและคุ้มค่า อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า องค์การยังขาดงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรวัตถุให้เพียงพอต่อความต้องการ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพ องค์การพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลัก

คุณธรรมที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพองค์การมากที่สุด ส่วนผลการวิเคราะห์อิทธิพลของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ Enter พบว่า หลักคุณธรรมมีส่งผลมากที่สุดต่อประสิทธิภาพองค์การ แสดงให้เห็นว่า หากองค์การยึดมั่นในหลักคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา ไม่เล่นพรรคเล่นพวก และให้เป็นธรรมแก่บุคลากรก็จะทำให้พนักงานมีขวัญและกำลังในการทำงานเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้มีคุณธรรมจะทำงานด้วยความรอบคอบ ความกล้าหาญ การรู้จักประมาณ และดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับศรีพิชรา สิทธิจักร แก้วพิจิตร (2549) ที่ได้อธิบายแนวคิดของอริสโตเติล ศิษย์ของเพลโต ซึ่งได้พยายามชี้ให้เห็นถึงทักษะทางคุณธรรมของเพลโตว่า สามารถพิจารณาเห็นหลักคุณลักษณะดังต่อไปนี้ 1) ความรอบคอบ (Prudence) ซึ่งเพลโตเรียกว่าปรีชาญาณ คุณธรรมนี้หมายถึง การเล็งเห็นหรือหยั่งรู้ได้ง่ายและชัดเจนว่าอะไรควรหรือไม่ควรประพฤติ ความรอบคอบส่วนมากเกิดจากการคิดคำนึงและประสบการณ์ 2) ความกล้าหาญ (Courage) ทางจิตใจ ได้แก่ กล้าเสี่ยงการถูกเข้าใจผิด กล้าเผชิญการใส่ร้าย การเยาะเย้ย เมื่อมั่นใจว่าตนกระทำความดี กล้าหาญทางกายภาพ คือกล้าเสี่ยงความยากลำบากอันตรายและความตาย เพื่ออุดมการณ์ 3) การรู้จักประมาณ (Temperance) มนุษย์มีสัญชาตญาณกระตุ้นให้ทำกิจกรรมบางอย่าง และมีความสำนึกควบคุมพลังในตัวให้อยู่ในขอบเขตจริยธรรม การใช้พลังเลยขอบเขตอย่างไม่ถูกต้อง ก้าวก่ายสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่น จะก่อให้เกิดปัญหาย่างยากแก่สังคมและตนเอง 4) ความยุติธรรม (Justice) เป็นพื้นฐานของคุณธรรมทุกอย่าง ความยุติธรรมเป็นแม่บท เป็นสารัตถะ เป็นแก่นของคุณธรรมทุกชนิด สังคมมีความยุติธรรมสมาชิกจึงสงบสุข เพราะมั่นใจว่า เขาจะได้รับสิทธิอันชอบธรรม เพื่อไม่ให้ละเมิดสิทธิ์ ต้องลงโทษตามสมควรแก่โทษให้เด็ดจำ สอดคล้องกับหลักพรหมวิหาร 4 ในพระพุทธศาสนา ซึ่งพระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549) ได้นำเสนอว่า นักปกครองหรือนักบริหารได้จะต้องมีคุณธรรมที่เรียกว่าพรหมวิหารธรรม 4 ประการซึ่งประกอบด้วย 1) เมตตา คือ ความหวังดีที่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีสุขนัก

บริหารต้องมีความรักและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงานความรักจะเกิดได้ถ้านักบริหารรู้จักมองแง่ดีหรือส่วนที่ดีของเพื่อนร่วมงานถ้าพบส่วนเสียในตัวเขานักบริหารต้องมองข้ามและให้อภัยเมื่อพบส่วนที่ดีก็จดจำไว้เพื่อจะได้ใช้คนให้เหมาะกับลักษณะที่ดีของเขา 2) กรุณา คือ หลักวิธีการของผู้บริหารที่มีจิตใจที่เกื้อกูลต่อผู้ร่วมงานบุคลากรในองค์กรนักบริหารช่วยเหลือผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อถึงคราวให้ช่วยเหลือช่วยแก้ปัญหาต่างๆไม่ทอดทิ้งไม่ว่างเฉยเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ร่วมงานที่สำคัญกระตุ้นส่งเสริมหลักการทำงานได้เป็นอย่างดีดีเพราะผู้บริหารคอยช่วยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง 3) มุทิตา คือ การชื่นชมยินดีเป็นหลักการของผู้บริหารเมื่อผู้ร่วมงานผู้ใต้บังคับบัญชาประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานหรือประสบผลสำเร็จในชีวิตหน้าที่ของผู้บริหารคือร่วมแสดงความยินดีช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถให้มากยิ่งขึ้นเป็นการสร้างแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารที่จะสร้างแรงใจถึงความสามารถของบุคลากรผู้ร่วมงานให้ออกมาอย่างเต็มความสามารถ 4) อุเบกขา คือ หลักวิธีการของผู้บริหารทุกคนจะต้องมีความเป็นกลางไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะต้องตั้งตนเป็นกลางแล้วใช้ปัญญาพิจารณาอันสมควรแก่เหตุในกรณีมีความขัดแย้งที่เกิดขึ้นของผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในองค์กร ควรตัดสินใจอย่างเที่ยงธรรมผู้บริหารจะต้องสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ร่วมงานทุกคนให้เกิดความเคารพนับถือ และสอดคล้องกับหลักสังคหวัตถุ 4 ที่ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2546) ได้อธิบายว่า เป็นธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว คือยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี หลักการสงเคราะห์ คือ 1) ทาน การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน 2) ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ วาจาเป็นที่รัก วาจาพูดดีมีน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจคือกล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม 3) อตถจริยา การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม 4)

สมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือ ทาตนเสมอด้วยปลาย ปฏิบัติสมำเสมอกันในชน
ทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะแก่
ฐานะ ภาวะบุคคลเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพ
องค์การระหว่างประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียน
2. ทุกองค์การควรสร้างวัฒนธรรมองค์การที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติตามนิติ
ธรรม เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค โปร่งใส และยุติธรรม
3. ทุกองค์การควรกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิ
บาลเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การอย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

“งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา ในโครงการมหาวิทยาลัยแห่งชาติ (NRU 2559)”

เอกสารอ้างอิง

ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (Online), สืบค้นจาก

http://www.lampangvc.ac.th/lvcasean/page_asean.htm,
(2 มกราคม 2560)

จุดประสงค์หลักของอาเซียน (Online), สืบค้นจาก

<http://app.tisi.go.th/mra/history.html> (2 มกราคม 2560)

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS.

กรุงเทพฯ: วี อินเทอร์เน็ต.

ถวิลวดี บุรีกุล. (2546). ธรรมาภิบาล : หลักการเพื่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่.

วารสารสถาบันพระปกเกล้า 8(1), 33-37

- นิพนธ์ ทาบุญ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี, **วารสารการบริหารปกครอง 6 (2)**
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน
- ปิยากร หวังมหาพร. (2560). ประชาธิปไตยจากรายการคืนความสุขให้คนในชาติคืออะไร?, **วารสารการบริหารปกครอง 6 (2): 1 - 29**
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพฯ : บริษัทสหธรรมิก จำกัด
- พรพิมล ปลั่งศรีสกุล และคณะ. (2560). การนำนโยบายด้านแรงงานไปปฏิบัติในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย, **วารสารการบริหารปกครอง 6 (2)**.
- ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร. (2549). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเอกชน**, ดุษฎีนิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วีระพันธ์ เขมะนุเชษฐ์. (2560). **ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล**. (Online) สืบค้นจาก <http://bankusayei.blogspot.com/2015/01/blog-post.html>
- สุขุมพงษ์ ชาญนวงศ์. (2558). **ธรรมาภิบาลกับพุทธศาสนา**, นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุขุมพงษ์ ชาญนวงศ์, อาชวีฤทธิ์ น้อมเนียน, บุลวดี มนต์ริกุล ณ อยู่ธยา. (2559). ความยุติธรรมในมิติด้านวัฒนธรรม จริยธรรมทางศาสนา และธรรมาภิบาล. **Veridian E-Journal, Silpakorn University, 9(3), 1370-1381.**
- อานันท์ ปันยารชุน. (2550). **คำกล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการประจำปี 2543 เรื่อง“สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต”**, (Online), สืบค้นจาก

http://www.anandp.in.th/th_speech/t040402.html.

Amartya Sen. (1999). **Development as freedom**. New York: Oxford University Press.

Translated Thai References

Acknowledgement about ASEAN Community (Online), retrieval

http://www.lampangvc.ac.th/lvcasean/page_asean.htm,

(January 2nd, 2017)

Birikul, T. (2003). Good Governance: Principle for New Public Administration. **KPI Journal**, 8 (1) 33- 37

Channuwong, S. (2015). **Good Governance & Buddhism**.

Nakhon Pathom: Mahidol University.

Channuwong, S. et al. (2016). Justice in Dimensions of Culture,

Religious Ethics and Good Governance. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 9(3), 1370-1381.

Keawpichit, S. S. (2006). **Good Governance Principle Usage in PrivateSchool**,Dissertation in Education Administration, Silpakorn University.

Key Objectives of ASEAN (Online), retrieval

<http://app.tisi.go.th/mra/history.html>, (January 2nd, 2017)

Khemanuchit, V. (2017). Efficiency and Effectiveness (Online), retrieval

<http://bankusayei.blogspot.com/2015/01/blog-post.html>

Panyarachun, A. (2007). Opening Speech in Academic Seminar 2000

“Transparency Society without Corruption” (Online),. Availablefrom:http://www.anandp.in.th/th_speech/t040402.html. (February 28th, 2007)

- Phrathormkhunaporn (P. Payutto). (2003). **Dictionary of Biddhism Science, Damma Overviewing Volume**. Bangkok: Sahathammik Company Ltd.
- Phrathamkhosajarn (Prayoon Thammajitto). (2006). **Buddhism Way Administration**. Bangkok: Mahachulalongkorn Universiversity.
- Plangsriskul, P. et al. (2017). Implementation of Thai Labour Policy In Integrating into Asean Economic Community, **Governance Journal** 6 (2)
- Silpjaru, T. (2007). **Research & Analysis Through SPSS**. Bangkok: U Inter Print.
- Taburan, N. (2017). Factors Affecting the Management of Local Administrative Organization in Ban Tha Khun, Surat Thani, **Governance Journal** 6 (2)
- Uwanno, B. (1999). **Good Governance Building in Thai Society**. Bangkok: Winyoochon.
- Whangmahaporn, P. (2017). What is Civil State From Restore Happend to the Nation Program?, **Governance Journal** 6 (2) 1-29